

SAKSBEHANDLER
Marit Vestvik
Kaare Stang

VÅR REF.
09/02568-11

ARK. B - Bygninger
211 (Farsund) Farsund - VA

DERES REF.

INNVALGSTELEFON

DERES DATO

VÅR DATO
16.06.2018

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Trygve W. Jensen
Huseby Kongsgård
4550 FARSUND

Huseby, gnr./bnr. 2/1 i Farsund kommune - vedtak om fredning

Vi viser til tidligere utsendt fredningsforslag for Huseby datert 2.11.2017 som har vært på høring hos berørte parter og instanser. På grunnlag av dette fattet Riksantikvaren følgende vedtak:

VEDTAK:

Med hjemmel i lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 § 15 jf. § 22, freder Riksantikvaren Huseby, 2/1, i Farsund kommune.

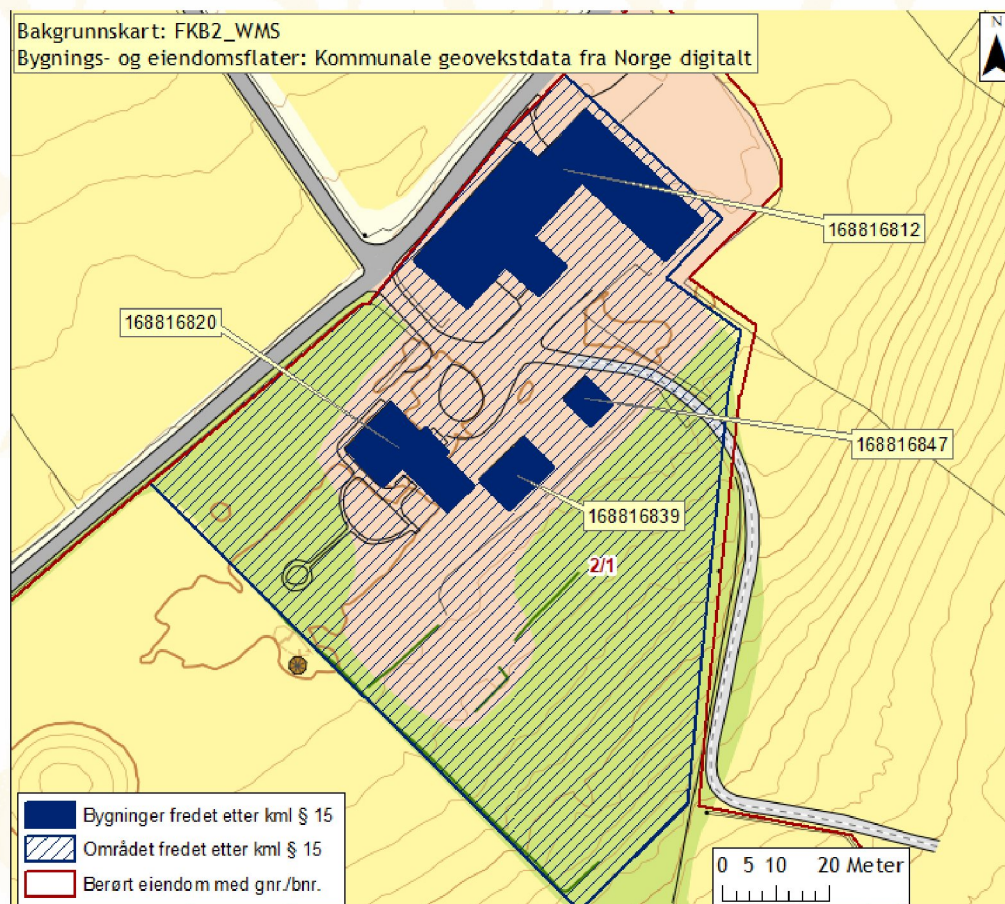
Omfanget av fredningen

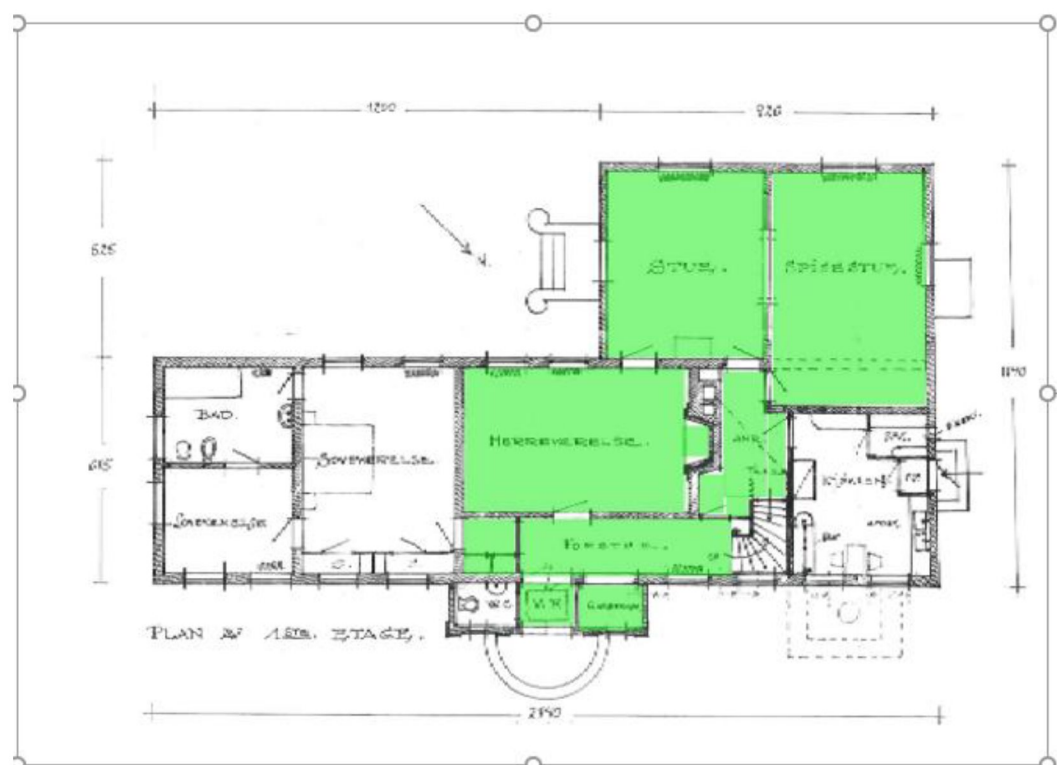
Fredningen etter kulturminneloven § 15 omfatter følgende bygninger og områder:

- Hovedbygning Bygningsnummer: 168816820 – Askeladden ID: 130550-1
- Forpakterbolig Bygningsnummer:168816839 – Askeladden ID: 130550-2
- Stabbur Bygningsnummer:168816847 – Askeladden ID: 130550-3
- Driftsbygning Bygningsnummer:168816812 – Askeladden ID: 130550-4
- Gårdstun, hage- og parkanlegg – Askeladden ID: 130550-5

Fredningen omfatter bygningenes eksteriør, samt deler av interiøret i hovedbygningens første etasje som vist på plantegning nedenfor. Fredningen inkluderer hovedelementer som planløsning, materialbruk og overflatebehandling og detaljer som vinduer, dører, gerikter, listverk, ildsteder og fast inventar.

Fredningen omfatter gårdstun, hage- og parkanlegg innenfor grensene avmerket i kart nedenfor og inkluderer grøntområder med vegetasjon, konstruksjoner, strukturer og elementer. Fredningen omfatter gårdsrommet (tun) mellom bygningene med steinmurer, helleganger, grusganger, blomsterbed og andre jordfaste installasjoner, samt hage og park med steingardene, helleganger, grusganger, blomsterbed, planke- og stakittgjerder, samt portene med grunder og portstolper som markerer åpningene til det innelukkede tunet.

Plantegning hovedbygningen, første etasje. Rom i hovedbygningen som inngår i fredningen er markert med grønn farge på plantegning.

Formålet med fredningen

Formålet med fredningen er å bevare Huseby kongsgård som et viktig kulturhistorisk eksempel på et gårdsbruk med mange tidsdybder fra middelalder til i dag, og med en viktig historisk posisjon både regionalt og nasjonalt. Formålet med fredningen er videre å bevare tunstrukturen fra middelalderen og bygningene fra 1700-, 1800 og 1900 tallet. Formålet med fredningen av hage og parkanlegget og det innelukkede gårdstunet er å sikre at helheten i anlegget og tunets karakter opprettholdes.

Fredningen skal sikre enkeltbygningene, bygningenes innbyrdes sammenheng samt kulturhistoriske verdier knyttet til anlegget som helhet.

Formålet med fredningen av hovedbygningen er å bevare et eksempel på en enkel 1700-talls bygning og de endringer etter restaurering i 1928-1929, der bygningen ble ombygget i en rikt dekorert klassisk empirestil. Fredningen av bygningens eksteriør skal sikre bygningens arkitektur. Både hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen, som fasadeløsning, opprinnelige/eldre vinduer med omramming, dører, skifertak med to buede arker i front, inngangsportal, materialbruk og overflater, skal opprettholdes.

Formålet med interiørfredningen i hovedbygningen er å bevare interiører som viser den øvre sosiale klasses boligstandard i Norge, med spor fra 1700- tallet, og med utformingen gitt ved ombyggingen i 1928-1929. Formålet er videre å bevare rominndeling,

bygningdeler og overflater i de deler av interiøret som er kulturhistorisk interessant, for eksempel gulvparketter, listverk/gerikter, stukkatur og dører med stilmessig preg av klassisisme samt radiatorskjulere med dekorerte espalierer. Fast inventar, som ovner, skal bevares som en integrert del av interiøret.

Formålet med fredningen av de øvrige bygningene: forpakterboligen, stabburet og driftsbygningen, er å bevare viktige utviklingstrinn i gårdens historie. Fredningen av bygningenes eksteriør skal sikre bygningenes arkitektur. Både hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen, så som fasadeløsning, opprinnelige/eldre vinduer og dører, materialbruk og overflater, skal opprettholdes.

Fredningen av tun, hage og park skal sikre anlegget som et viktig eksempel på grøntanlegg med opprinnelse på 1700-tallet, men med utvikling fram til i dag, knyttet til en storgård i Vest-Agder.

Fredningsbestemmelser

Fredningsbestemmelsene er utformet i samsvar med fredningens formål og gjelder i tillegg til kulturminnelovens bestemmelser om vedtaksfredete kulturminner fra nyere tid.

1. Det er ikke tillatt å rive eller flytte bygningene eller deler av disse.
2. Det er ikke tillatt å bygge om bygningenes eksteriør eller de deler av interiøret som er fredet. Unntatt fra dette er eventuelle tilbakeføringer, jf. punkt 5.
3. Det er ikke tillatt å skifte ut bygningselementer eller materialer, forandring av overflater eller annet arbeid ut over vanlig vedlikehold på bygningenes eksteriør, konstruksjon eller de deler av interiøret som er fredet. Unntatt fra dette er eventuelle tilbakeføringer, jf. punkt 5.
4. Alt vedlikehold og all istandsetting skal skje med materialer og metoder i samsvar med bygningens egenart og på en måte som ikke reduserer de arkitektoniske og kulturhistoriske verdiene.
5. Tilbakeføringer til opprinnelig eller tidligere utseende og/eller konstruksjoner kan tillates i særlige tilfeller under forutsetning av at tiltaket kan gjøres på et sikkert, dokumentert grunnlag og etter dispensasjon fra kulturminnemyndigheten.
6. Fredningen skal ikke være til hinder for normal bruk og drift av gården.
7. Utover ordinær skjøtsel er det ikke tillatt å gjøre endringer i parken/hageanlegget eller gårdstunet som vil kunne endre anleggets karakter i vesentlig grad. Unntatt fra dette er eventuelle tilbakeføringer, jf. punkt 5. Det er ikke tillatt å fjerne trær, busker eller jordfaste installasjoner. Når det blir nødvendig å fornye trær, busker eller stauder, skal samme type benyttes og plantes på samme sted. Trær som må felles på grunn av sykdom, skade eller alder, skal erstattes med så store trær som mulig.

Følger av fredningen

Lovhenvising

Når det gjelder behandlingen av fredete hus og anlegg vises det til kulturminneloven §§15, 15a, 16, 17 og 18, samt ovennevnte fredningsbestemmelser.

Arbeider som krever tillatelse etter plan- og bygningsloven, må i tillegg forelegges kommunale myndigheter. Det gjøres oppmerksom på at tillatelser etter kulturminneloven må foreligge før arbeider i tråd med plan- og bygningsloven kan settes i verk.

Vedlikehold

Det er eier som har ansvar for det løpende vedlikeholdet av fredete bygninger og anlegg. Det grunnleggende prinsippet for vedlikehold av fredete bygninger er å bevare mest mulig av de opprinnelige eller eldre bygningselementene og detaljer som kledning, vinduer, dører, listverk, gerikter og overflatebehandling. Vedlikehold av fredete bygninger og anlegg skal så langt som mulig skje i samsvar med opprinnelig utførelse, teknikk og materialbruk og for øvrig i samsvar med fredningsbestemmelsene.

For mer informasjon om vedlikehold og forvaltning av fredete bygninger og anlegg, vises til Riksantikvarens informasjonsblader.

Dispensasjon

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse/dispensasjon til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold, jf. kulturminneloven § 15a. Søknad om tillatelse skal sendes fylkeskommunen som avgjør om tiltaket kan iverksettes, evt. på visse vilkår. Oppstår det tvil om hva som anses som vanlig vedlikehold, skal fylkeskommunen likeledes kontaktes.

Økonomisk tilskudd

Det er anledning til å søke fylkeskommunen om tilskudd til vedlikehold og istandsettingsarbeider. Dersom det etter § 15a blir gitt dispensasjon med vilkår som virker fordyrende på arbeidet, skal det gis helt eller delvis vederlag for utgiftsøkningen, jf. § 15a annet ledd. Fylkeskommunen kan gi opplysninger om frist for innsendelse av og krav til søknad.

Kort karakteristikk av kulturminnet

Storgården Huseby på Lista ligger høyt og fritt på en morenerygg noen hundre meter fra sjøen med vidt utsyn i alle retninger, ca. 3 km vest for Farsund sentrum. De fire bygningene som er på gården i dag omkranser et rektangulært tun. Anlegget består av et nærmest lukket gårdstun med den klassisistiske hovedbygningen i vest, driftsbygningen i nord med avgrensning mot park-/hageanlegg vest og sør for tunet.

Rundt 1870 gjennomgikk tunet store endringer. Av i alt fire større våningshus som tidligere stod her, ble bare ett beholdt, og dette er identisk med dagens hovedhus. Alle de gamle driftsbygningene ble også revet. Ved oppføringen av de nye bygningene ble likevel den middelalderiske grunnstrukturen i tunet bevart.

Hovedbygningen er antatt å være fra 1700-tallet. Det stiluttrykket bygningen har i dag skriver seg fra en ombygging i 1928. Bygningens hovedfasade er strengt symmetrisk, i klassisistisk stil med et midtstilt inngangsparti med tempelfrontmotiv med kanaliserte gresk/joniske pilastre på begge sider av inngangsdøra. Den dobbelføyede døra i Louis-seizestil har klar inspirasjon fra paléet Husan i Farsund. Det samme har vindusomrammingene med kanaliserte listverk og de karakteristiske rosettene i hjørnene.

Driftsbygningen er oppført ca. 1870 på murene av en eldre bygning. Siden har bygningen vært påbygd flere ganger. Den er panelt, rødmalt og har tegltekkt saltak.

Stabburet er oppført mellom 1856 og 1868, i en periode hvor landbruksskolen hadde tilhold på Huseby. Bygningen er oppført i laftet tømmer, og saltaket er tekt med enkelkrummet rød tegl. Stabbursklokka på taket er overbygd.

Forpakterboligen er oppført ca. 1890. Bygningen er kvadratisk og oppført 1 ½ etasje. Bygningen har saltak tekt med krum betongstein. En pusset teglsteinspipe bryter takflaten i mønet. Kledningen er dobbelfalset liggende staffpanel, hvitmalt.

Tunet i dag er gruslagt i området ved driftsbygningen. Likeledes er det gruslagt ved innkjørselen til tunet fra Kongeveien og rundt rondellen. På øvrige flater er det anlagt plen. Et langsgående svært forseggjort gjerde i tørrmurt hoggen naturstein, skiller tunet fra parkanlegget på syd/østsiden av pakterboligen og stabburet.

Mens gårdstunet er en klart avgrenset enhet innrammet av bygninger og steingjerder, er skille mellom hva som er park og hage mer diffust. Det synes likevel riktig å karakterisere området på baksiden av hovedhuset med hekker, helleganger, grusganger, blomsterbed, planke- og stakittgjerder som hage. De noe mindre bearbejdede områdene øst og vest for hagen med sine plener og stor trær kan best karakteriseres som park.

Hage- og parkanleggets alder er ikke mulig å tidfeste eksakt. Mest sannsynlig har det blitt til i en lang prosess frem mot slik det fremstår i dag. Vi må imidlertid kunne anta at da den mektige patrisierfamilien Lund fra Farsund holdt Huseby som lystgård fra slutten av 1700-tallet, kan ha vært gjort de første opptak til et hageanlegg.

Mye tyder på at Huseby alt i sagatid tilhørte kongemakta og tidlig ble et viktig militært, administrativt og økonomisk knutepunkt i maktutøvelsen over et større geografisk område. Huseby var tidligere sete for lensherrene i Lister len og gården har hatt en sentral betydning i regionen.

Huseby har en lang og spennende historie som kongsgård, fogdegård og sete for lensherrer. Så sent som ved utgangen av seinmiddelalderen var den en del av krongodset. Et vitnemål om gårdens nære tilknytning til rikskongen er det kongelige Laurentiuskapellet, nevnt i flere kilder fra 1300-tallet og fremover. Huseby ble privat gods 1669. Fra midten av 1700-tallet var Huseby eid av handelspatrisiatet i Farsund, som etter borgerlig mønster holdt lystgård her i nærmere hundre år. Samtidig var det full gårdsdrift ved forpaktere. Hage- og parkanlegget ble trolig anlagt i den tiden Huseby var lystgård.

Noen år rundt midten av 1800-tallet var Huseby amtslandbruksskole. Gårdsdriften har gjennom skiftende tider vært kontinuerlig opprettholdt like til i dag.

For nærmere beskrivelse av kulturminnet vises det til fredningsdokumentasjon.

Vurdering av kulturminnet. Begrunnelse for fredningsvedtaket.

Huseby er en stor gård med tunstruktur fra middelalderen, hage og park samt hovedbygning fra 1700 tallet i tillegg til driftsbygninger fra både 1800 og 1900 tallet. Gården er fremdeles i aktiv drift. Dette er et verdifullt kulturminne som viser en gård med utvikling fra middelalder og helt opp til i dag. Gårdens driftshistorie, supplert med arkeologiske funn, gir grunnlag til fortellingen om Husebys historie i et tusenårsperspektiv. Til tross for de mange endringer gården i århundrenes løp har vært igjennom, har tunet ved sine mange spor etter tidligere tiders liv og virke, en stor tidsdybde. Gården har som gammel kongsgård, lystgård, landbruksskole og privat storgård spilt en viktig rolle både regionalt og nasjonalt.

I dette ligger et betydelig grunnlag for formidling av Huseby kongsgårds historie mot allmenheten.

Det historiske kildematerialet rundt Huseby er svært rikt, og gårdens lange historie, både som lokalt og nasjonalt administrasjonssete, er beskrevet av flere faghistorikere, som omtalt i dokumentasjonsvedlegg del 1.

Vest-Agder fylkeskommune og Riksantikvaren ser det som viktig at de kulturhistoriske og arkitektoniske verdiene hovedhuset representerer, samt at de kulturhistoriske verdiene som er knyttet til eiendommens historiske posisjon, regionalt og nasjonalt, blir bevart for ettertiden. Huseby kongsgård med bygningsmiljø, gårdstun, park- og hageanlegg utgjør et kulturmiljø av både regional og nasjonal interesse.

Tilstand og økonomiske konsekvenser av fredning

Vest-Agder fylkeskommune har gjennomført en tilstandsvurdering av de fire bygningene som er omfattet av fredningen 23. mai 2018.

Tilstand på bygningene er god. Bygningene er i bruk til beboelse og gårdsdrift og er godt vedlikeholdt. Det er ingen kjente skader på bygningene. Hovedbygning, forpakterbolig og driftsbygning har TG 1. Unntaket er stabburet, som kun er fredet i eksteriøret, men som nylig har hatt borebilleangrep i interiøret. Stabburet har derfor TG 2.

Ut i fra gjeldende Norsk Standard EN - NS 16096 vil dette si at anlegget som helhet har TG 1.

Ut i fra en samlet vurdering regner ikke Riksantikvaren med at det vil innebære vesentlige økonomiske merkostnader for staten å gjennomføre fredning av Huseby kongsgård.

Riksantikvarens myndighet

Det følger av kulturminneloven § 15 jf. § 22 at departementet kan frede byggverk og anlegg eller deler av dem av kulturhistorisk eller arkitektonisk verdi. Myndighet til å fatte vedtak om fredning er delegert fra Miljøverndepartementet til Riksantikvaren jf. forskrift om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven av 9. februar 1979 § 12 nr.1.

Lokalisering og eiendomsforhold. Reguleringsmessig status

Eiendommen, Huseby kongsgård, gnr. 2 bnr. 1 i Farsund kommune, eies av Inger og Trygve W. Jensen. Adresse: Huseby, 4550 Farsund.

Arbeider som krever tillatelse etter plan - og bygningsloven, eller andre lover og forskrifter, må i tillegg forelegges kommunale myndigheter. Det gjøres oppmerksom på at tillatelser etter kulturminneloven må foreligge før tiltak, i tråd med plan - og bygningsloven, iverksettes. I kommuneplanens arealdel ligger våningshus/uthus innenfor LNF - område med planlagt spredt bolig - og fritidsbebyggelse.

Forholdet til naturmangfoldloven

Når kulturminneforvaltningen fatter vedtak, skal det samtidig gjøres en vurdering av om dette har innvirkning på naturmangfoldet. Dette følger av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Lovens §§ 8-12 legges til grunn for vurderingen, jf. § 7.

Det er gjort søk i Artsdatabankens *Artskart* (søkedato 15.05.2018) og Miljødirektoratets *Naturbase* (søkedato 15.05.2018) for å fremskaffe nødvendig kunnskap for beslutningsgrunnlaget. Søket gjaldt sårbare og truede arter.

Det er registrert sårbare eller truede arter i området som inngår i fredingen. Av sårbare arter funnet i Artsdatabankens *Artskart* ble det funnet følgende arter: alm, hettemåke, lappspurv, sanglerke, sivhauk, storspove, svarttrødstjert og sædgås, mens av truede arter ble funnet følgende: brushane, grådogglav, makrellterne, myrhauk, svartstrupe, vipe, vårvikke og åkerrikse.

Det er registrert ulike naturtyper i Naturbasen i området som inngår i fredingen, og dette er alm og sørlandsasal.

Riksantikvaren vurderer at fredingen av Huseby Kongsgård verken vil komme i konflikt med naturverdier eller påvirke naturmangfoldet i negativ retning.

Bakgrunn for fredningen

Huseby kongsgård har hatt en viktig historisk posisjon i regionen. Det har i lang tid vært et uttalt ønske både lokalt og regionalt om å bevare disse kulturminneverdiene for ettertiden. Siden Huseby kongsgård også vurderes å ha nasjonal verdi var det naturlig for Vest-Agder fylkeskommune å foreslå fredning.

Redegjørelse for saksgang og innkomne bemerkninger**Oppstart av fredningssak**

Melding om oppstart av fredningssak ble, i samsvar med kulturminneloven § 22 nr. 1 meddelt eieren og kommunen i brev av 20.10.2009. Samtidig ble dette kunngjort i Fædrelandsvennen, Farsunds Avis og Norsk lysningsblad.

Innen høringsfristens utløp 27.11.2009 kom det inn en merknad fra advokat Wigdis Hansen på vegne av Tordis og David Kristoffersen, eier av gnr./bnr. 2/3. De opplyste om at de har en rettighet til bruk av tunet på Huseby i sammenheng med gårdsdrift

Vest-Agder fylkeskommune har til dette svart at de ikke tar stilling til eventuelle sivilrettslige forhold mellom de to grunneierne. En eventuell bruksrett vil etter fylkeskommunens vurdering ikke bli forhindret ved et fremtidig fredningsvedtak.

Utsendelse av fredningssaken til offentlig ettersyn

Forslag til fredning ble, i samsvar med kulturminneloven § 22 nr. 2 sendt på høring 27.3.2015. Samtidig ble dette kunngjort i Fædrelandsvennen, Farsund Avis og Norsk Lysingsblad og forslaget ble lagt ut til offentlig ettersyn i Vest-Agder fylkeskommune og Farsund kommune. Fristen for høringen ble satt til 15.5.2015. Fredningsforslaget med alle sakens vedlegg ble samme dag sendt Farsund kommune med anmodning om å starte forberedelse av saken for kommunestyrets uttalelse slik at den kunne foreligge så snart som mulig etter at perioden med offentlig ettersyn var over.

Etter anmodning, i mail av 13.5.2015, fra advokat Pål Christensen på vegne av eierne av naboeiendommen gnr./bnr. 2/3, ble høringsfristen utvidet til 22.5.2015.

Merknader innkommet ved offentlig ettersyn

I brev av 21.5.2015 fra advokat Pål Christensen, på vegne av eierne av naboeiendommen gnr./bnr. 2/3, til Huseby kongsgård, ble det hevdet at kartskissen i fredningsforslaget ikke er tilstrekkelig detaljert. Til det bemerket fylkeskommunen at det tydelig fremgår av kartet at ingen deler av naboeiendommen er berørt av fredningsforslaget. Den foreslåtte grensen for fredningsområdet går bare på et punkt opp mot grensen for denne eiendommen, der den ved driftsbygningens østre side følger steingarden som er grensemerket mellom gnr./bnr. 2/3 og 2/1. Etter fylkeskommunens oppfatning er dette tilstrekkelig synliggjort i kartet ved at gnr./bnr. 2/3 er tydelig markert på kartet. Det samme gjelder den tilstøtende eiendommen mot øst, gnr./bnr. 2/32.

Det ble videre hevdet at det er gjort en rekke endringer siden 1987 av nåværende eier både på bygningene og på ulike objekter i tunet. Eierne av gnr./bnr. 2/3 mener at bygninger og andre historiske elementer i tunet bør tilbakeføres til tidligere tilstand før vedtak om fredning fattes. Til det bemerket fylkeskommunen at den del av eiendommen som er avgrenset i kartet fredes som den er i dag («as is»). Ingen deler av eiendommen utenfor det avgrensede området er omfattet av fredningsforslaget.

Advokat Pål Christensen hevder på vegne av eierne at gnr./bnr. 2/3 har andel med 3/16-deler i felles gårdsrom med Huseby kongsgård. Dette belegges med henvisning til Listaboka bd II. Vest-Agder fylkeskommune har ikke tatt stilling til eventuelle sivilrettslige forhold mellom de to grunneierne. En eventuell bruksrett, som beskrevet i brev av 21.5.2015 fra advokat Pål Christensen, vil etter fylkeskommunens vurdering ikke bli endret som følge av fredningen. Pål Christensen ble medelt dette i brev 11.6.2016 fra Vest-Agder fylkeskommune.

Riksantikvaren støtter Fylkeskommunens vurderinger. Riksantikvaren tar ikke stilling til eventuelle sivilrettslige forhold mellom de to grunneierne, men vil som fylkeskommunen bemerke at dette fredningsvedtaket ikke griper inn i, eller endrer gjeldende eiendomsforhold. Fredningen vil heller ikke kunne innskrenke eventuelle bruksrettigheter som måtte finnes på den fredete eiendom dersom slik bruksrett foreligger.

Oversendelse til kommunen for politisk behandling i kommunestyret

Forslag om fredning av Huseby kongsgård ble oversendt Farsund kommune i brev av 8.6.2015. Med oversendelsen fulgte kopi av uttalelsene innkommet under den offentlige høringen og med fylkeskommunens merknader til disse. Høringsuttalelse gitt i brev av 21.5.2015 fra advokat Pål Christensen, på vegne av eierne av naboeiendommen (gnr./bnr. 2/3), inneholder etter fylkeskommunens vurdering, personsensitive opplysninger, og ble derfor bedt unntatt offentlighet.

I henhold til kulturminneloven § 22 nr. 3 ble fredningsforslaget lagt frem for politisk behandling i Farsund kommunestyre i møte 10.9.2015. Forslaget ble fremsatt som referatsak 15/42-2. Av møteprotokollen fremkommer at kommunestyret tok referatet til etterretning.

Oversendelse av fredningsforslaget til Riksantikvaren

Vest-Agder fylkeskommune oversendte forslaget om fredning av Huseby kongsgård til Riksantikvaren 1.12.2015. I fredningsforslaget ble hovedbygningen foreslått fredet etter kulturminneloven §15 mens hagen/parken, tunet og øvrige bygninger ble foreslått fredet etter kulturminneloven § 19. Riksantikvaren gav i brev av 13.4.2016 melding om at fredningsforslaget ble returnert til fylkeskommunen, med følgende begrunnelse:

Etter en vurdering og samtaler med Vest-Agder fylkeskommune har Riksantikvaren kommet frem til at saken returneres til Vest-Agder fylkeskommune. Saken returneres da bruk av § 19 i lov om kulturminner ikke samsvarer med formålet med fredningen av Huseby kongsgård som er foreslått.

Riksantikvaren ber fylkeskommunen se på saken på nytt og utarbeide et fredningsforslag der bruk av fredningsparagraf samsvarer med fredningsformålet. Hvis området som fredes etter § 15 i lov om kulturminner utvides, i forhold i tidligere forslag til fredning, må fredningsforslaget ut på ny høring.

Offentlig høring av revidert fredningsforslag 2017

Vest-Agder fylkeskommune reviderte fredningsforslaget. I samsvar med kulturminneloven § 22 nr. 2 ble det reviderte fredningsforslaget lagt ut til offentlig ettersyn 2.11.2017 på servicetorget i Farsund kommune og i Vest-Agder fylkeskommunes lokaler i Kristiansand. Kunngjøring om dette ble samtidig gitt i Norsk Lysingsblad, avisene Lister og i Fædrelandsvennen. Høringsfristen ble satt til 14.12.2017.

I det reviderte forslaget til fredning av Huseby kongsgård ble anlegget foreslått fredet etter § 15 i kulturminneloven. § 15 gir et sterkere vern enn § 19 og innebærer en skjerping av fredningen, noe som medfører krav om ny høringsrunde. I det reviderte forslaget ble det gjort en liten nedjustering av fredningsarealet. Grensen ble trukket noe nærmere gavlveggen på driftsbygningens tilbygg mot syd/øst. Dette ble gjort for å tydeliggjøre at naboeiendommen gnr./bnr. 2/3 ikke er omfattet av fredningen.

Merknader innkommet ved offentlig ettersyn av revidert fredningsforslag

Det kom inn ett brev ved den offentlige høringen i 2017. Dette var fra eierne av naboeiendommen gnr./bnr. 2/3, representert ved advokat Pål Christensen, og datert 14.12.2017. Det vises i brevet til høringssvaret gitt ved den offentlige høringen i 2015: *De synspunkter og innsigelser som da ble anført gjelder i det alt vesentlige fremdeles.*

Fylkeskommunen tilbakeviste gjentatt påstand om at kartet som angir grensene for fredningsområdet ikke var detaljerte nok. Området som ble foreslått fredet er markert med blå strek i kartet, og det var lagt på en tydelig skravur. I tillegg er det i det reviderte fredningsforslaget foretatt en nedjustering av fredningsarealet ved driftsbygningens tilbygg mot syd/øst, nettopp for å tydeliggjøre at naboeiendommen gnr./bnr. 2/3 ikke er omfattet av fredningen.

Den fremsatte påstand om at kjøreveiene omkring Huseby vil bli påvirket av fredningen, ble tilbakevist av fylkeskommunen. Ingen av kjøreveiene er omfattet av fredningen. De rettigheter som advokat Christensen på vegne av sine klienter hevder å ha i en del av tunet som ligger innenfor fredningsområdet, anses å være sivilrettslige forhold som fylkeskommunen ikke tar stilling til. Fylkeskommunen bemerker ellers at fredningen ikke vil være til hinder for alminnelig gårdsdrift eller ferdsel i tunet.

Fylkeskommunen fremholder at det fremsatte krav om oppmåling/grensefastsetting er et forhold mellom eierne som fylkeskommunen ikke tar stilling til. Fylkeskommunen finner heller ikke at det er forhold som tilsier at skal foretas en felles befarings som foreslått av advokat Christensen.

Advokat Christensen ble i mail av 4.1.2018 meddelt at de fremsatte merknadene ikke gir fylkeskommunen grunnlag for å endre forslaget til fredning av Huseby kongsgård. Han ble samtidig orientert om den videre behandling av fredningsforslaget.

Oversendelse til kommunen for politisk behandling i kommunestyret 2018

Forslag om fredning av Huseby kongsgård ble oversendt Farsund kommune i brev av 18.1.2018. Med oversendelsen fulgte kopi av uttalelsene innkommet under den offentlige høringen og med fylkeskommunens merknader til disse. Høringsuttalelse gitt i brev av 21.5.2015 og 14.12.2017 fra advokat Pål Christensen, inneholder etter fylkeskommunens vurdering, personsensitive opplysninger, og ble derfor bedt unntatt offentlighet.

I henhold til kulturminneloven § 22 nr. 3 ble fredningsforslaget lagt frem for politisk behandling i Farsund kommunestyre i møte 8.3.2018. Forslaget ble fremsatt som referatsak 18/1-6. Følgende vedtak ble fattet: *Farsund kommunestyre har ingen bemerkninger til fredningsforslaget til Huseby Kongsgård. Saken tas til orientering.* Vedtatt med 24 mot 5 stemmer.

Endelig forslag om fredning

Vest-Agder fylkeskommune oversendte revidert forslag om fredning av Huseby kongsgård til Riksantikvaren for endelig behandling 09.03.2018.

Riksantikvarens bemerkninger til høringsuttalelsene

Riksantikvaren støtter fylkeskommunens vurdering av at fredningens omfang er klart nok synliggjort i fredningsforslaget. Riksantikvaren har likevel, for å unngå mulige fremtidige konflikter knyttet til avgrensning av fredningsområdet, redusert fredningsomfanget på grøntanlegget ytterligere. Det er nå en helt synlig avstand mellom fredningsomfanget og grensen til naboeiendom. Gnr./bnr. 2/3 har nå ingen grense som på noe punkt går inntil fredningens omfang. Riksantikvaren mener at det ikke er noen forhold ved fredningen som påvirker naboeiendommens mulighet til å drifte sin gård som normalt.

Fredningen skal ikke være til hinder for gårdsdrift. Riksantikvaren har derfor lagt til en særskilt bestemmelse for å tydeliggjøre dette i fredningsbestemmelse nr. 6: «Fredningen skal ikke være til hinder for normal bruk og drift av gård».

Fredningen har ingen konsekvenser for eventuelle rettigheter til bruk av tunet. Riksantikvaren anser dette som et sivilrettslig forhold. Riksantikvaren mener også at det ikke er grunnlag for å foreta en felles befarings med naboeier for å avklare forhold rundt fredningen eller for å kontrollmåle grensen mellom eiendommene. Vi mener grensen er tydelig og baserer oss på eksisterende eiendomsinformasjon i den offentlige eiendomsdatabasen Matrikkelen.

Eiers samtykke

Det har vært god dialog mellom fylkeskommunen, eier og Riksantikvaren gjennom fredningsprosessen. Riksantikvaren er glad for at eier er positiv til fredningen, som også ble bekreftet i e-post til Riksantikvaren 15. mai 2018.

Opplysning om klageadgang og tinglysing

Riksantikvarens vedtak om fredning kan påklages til Klima- og miljødepartementet, jf. forvaltningsloven § 28. Eventuell klage stiles til Klima- og miljødepartementet, men sendes Riksantikvaren innen tre uker fra fredningsvedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven § 29.

Fredningsvedtaket vil bli tinglyst av Riksantikvaren i samsvar med kulturminneloven § 22 nr. 5

Vennlig hilsen

Jørn Holme

Hanna Kosonen Geiran
avdelingsdirektør

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Vedlegg:

- Fredningsdokumentasjon del 1
- Fredningsdokumentasjon del 2 (unntatt offentlighet)
- Informasjonsarket Å eie et fredet hus
- Informasjonsarket Gamle hager: Undersøkelse og restaurering
- Rundskriv om enklere og raskere dispensasjonsbehandling
- Liste over sårbare, truede og sterkt truede arter, Huseby, gnr. 2 bnr. 1

Kopi til: Vest-Agder fylkeskommune, Postboks 517 Lundsiden, 4605 KRISTIANSAND S/
Farsund kommune, Postboks 100, 4552 FARSUND/ Pål Christensen, Advokatene Odd Holck-
Steen, Pål Christensen og Eva Johnsen Holm M. N. A. , Langbryggen 9, Postboks 144, 4801
ARENDAL/ Klima- og miljødepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 OSLO